

Изборът на жената между дома и пътя - "Потомка" и "Жена"

Публикувано от mOn на 10.03.2010

ИЗБОРЪТ НА ЖЕНАТА МЕЖДУ ДОМА И ПЪТЯ СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ НА СТИХОТВОРЕНИЯТА „ПОТОМКА” И „ЖЕНА”

Българският читател е привикнал да търси типично женското обаяние в образите, създадени от Вазов, Славейков и Йовков. Но поетичните творби на Елисавета Багряна и Блага Димитрова създават истинския, неподправен образ на жената изобщо, а не на типично българското у нея.

Стихотворенията „Потомка” и „Жена” пресъздават двете лица на жената - волната, родната сестра на вятъра, избрала да следва полета му по неизбродимите пътища на света, и саможертвената, загрижена за домашния уют, избрала за единствена своя радост спокойствието и тревогата на дома.

Героинята на Багряна от стихотворението „Потомка” е неудържима, темпераментна, готова като своята „прабаба тъмноока” да напусне сигурния свят на изконно битовото и устойчиво традиционното, за да последва зова на любовта на „светлия хан”. Тя разбира своята витална същност и не желае да се промени, но иска да види откъде водят началото си коварството и грешността ѝ, поривът ѝ към свобода. Единственият отговор се намира в миналото, но не документираното, а унаследеното, посланията, които носи родова-та кръв. Не ѝ трябват портрети и фамилни книги, защото по себе си опознава същността на предците си. Чувството за родова принадлежност е заложено още в заглавието на творбата. Потомка означава наследница - това е своеобразно предупреждение - всичко в нейния характер е обособено от факта, че е продължила родовите завети. Пътуването ѝ към миналото е пътуване към себе си.

Лирическата героиня усеща интуитивно, че и тя, подобно на „прабаба тъмноока”, предпочита непознатото пред познатото, широкото природно пространство пред ограниченията на отегчителното домашно спокойствие. Желее вятърът да е нейният спътник във волното ѝ бягство от традициите на семейството и бита. Разбира, че поведението ѝ е осъдително за другите, защото е различният избор, защото е различната жена. Затова героинята споделя: „Може би съм грешна и коварна.

” Тя няма вът-решна убеденост за това, но вероятно така е определяна от хората. Ако съзнава греш-ността и коварството си, би заявила: „Аз съм”, а не „може би”. Финалът на творбата отново оправдава характера ѝ. Виновна за това е не тя, а родовата ѝ кръв. Така отго-ворността за нейното поведение се поема от предходните поколения. А съмнението ѝ, че „сред път” ще се сломи, е неоснова-телно, защото потомката е силна и устойчива на житейските бури, щом държи в ръ-цете си най-сигурното оръжие - порива към свобода.

С такъв свободолюбив дух, непокорство и волност героинята на Багряна сякаш е ро-дена, за да бъде вечна спътница на вятъра, да покорява нови хоризонти, да завоюва нова любов, да бъде вярна и невярна, да търси винаги различното. И в никакъв слу-чай да не допуска еднообразието да завла-дее битието ѝ, защото за нейната темпераментност това е равно на смърт.

Различен е житейският избор на героиня-та от стихотворението „Жена” на Блага Ди-митрова. Тя не намира за необходимо да търси първоизворите на своята същност в далечното минало. Добре познава себе си и всички характеристики, които изброява, са даденост, факт, който намира логичното си обяснение в думата „жена”. Нейният из-бор е тревогата, усмивката, саможертвата и отговорността. Той е рискован, осъжда я на всеотдайно себераздаване, но това не обез-смисля живота ѝ, не внася еднообразие в него, а я прави горда, че светът зависи от нейната устойчивост, от способността ѝ „ *вечност да стори от краткия миг*”.

Героинята на Блага Димитрова е грижов-на и любяща, устойчива на разочарования и заредена с оптимизъм, великодушна и щедра, красива и силна, вярна и готова на прошка. Всичко това е предопределено от най-рискования път, по който е поела. Той не води към непознатото и различното, изменчивото и греховното, какъвто е пътят на „*потомката*”, а отвежда към домашното ог-нище, към бъдещето, но и към традицията, към познатото, но и към отговорното.

Затова откровената изповед на жената за-почва с усещането за тревожност. Тревогата е такова състояние на ду-ха, което се усеща в глъби-ните на сърцето, без да се демонстрира на околните. И за да я скрие, тя е длъжна да бъде „*красота и усмивка*”, за да не обезпокоява тези, които обича. Геро-инята на Багряна е спътница на вятъ-ра, а лирическата изповедница на Блага Димитрова върви „*срещу изменчивия вятър*”. „*Безразсъдният път на сърцето*” е пътят на любовта, но „*потомката*”, следвайки го, е готова да бъде скитница, докато героинята в „Жена” е изведена от чувството за обич и грижа до прага на дома. Защо-то там тя приема своята орисия в жи-вота: „*единствена радост да бъде/ра-дост да дава*”.

Семейството е немислимо без же-ната не само като продължител на живота, но и като духовна опора. Силата на мъжа има нужда от нежността на „*слаборьката*

”, от нейната усмивка, мил жест, оптимизъм и любов. Тя е способна, като съпруга и май-ка, да прощава грешките на другите, но ни-кога да не греши, защото, ако към другите е великодушна, то към себе си не е склон-на на компромиси, тъй като трябва да е готова „*да гради живот от отломки*”.

Жената осъзнава откога се е породила тревогата в душата ѝ. Безгрижието и волността са отстъпили място на грижата, а от-говорността и тревогата в момента са пре-върнали мълчаливата целувка в детски вик. Да носи бъдещето в утробата си е най-вър-ховното усещане, което не може да бъде пренебрегнато заради волността и екзоти-ката на непознати светове. Безсънието и раз-тревоженото майчино сърце, което неу-морно бди над „*новото стръкче*”, ще начертае малките пътечки на болката и умо-рата по красивото лице, ще посребри ко-сите, но това довежда до житейския под-виг, до саможертвата. „*Нищо за себе си да не оставиш*” е знак за безкористна щед-рост, за висок морален дълг в името на бъ-дещето, но и в името на миналото: „*чис-тите извори да защитаваш*”. Тревогата, от-говорността и саможертвата са духовните стъпала, които извеждат героинята до приз-нанието в поетичния финал: „*Горда съм, че съм жена.*”

Който и път да поеме - на свободолюбието и изменчивостта или на себераздаването и верността, жената е удовлетво-рена от направения избор. Защото това е или зовът на родовата кръв, или на сърце-то.